

JONGUNJOEN TURVALLISUUSSUUNNITELMA 2003

- **Viimeisin reitti- ja yhteystietopäivitys 02.04.2010
Arto Räsänen, 0400 271 581**

Sisällysluettelo

1. ALUSTUS	3
2. YLEISTÄ	3
3. MAHDOLLISET ONNETTOMUUSTAPAHTUMIA JA NIIDEN AIHEUTTAJIA	3
4. VAARA- JA PELASTUSPAIKAT	4
5. KALUSTO	8
6. VARUSTEET	9
6.1. Matkustaja/Meloja	9
6.2. Melontaopas	9
6.3. Melontaryhmä	9
7. HENKILÖSTÖ	10
8. TURVAOHJEET	10
8.1. Melontaoppaalle	10
8.2. Asiakkaalle	10
9. HÄLYTTÄMINEN	10
10. ONNETTOMUUSTAPAHTUMASTA TIEDOTTAMINEN	11
11. LIITTEET:	11
11.1. KARTTA VAARA- JA PELASTUSPAIKOISTA	11

1. ALUSTUS

Jongunjoen turvallisuussuunnitelman ovat laatineet Arto Räsänen / Erästely Ky, Urpo Piirainen / Erämatkailu Piirainen, Pasi Ruohtula ja Pekka Sahama / Pohjois-Karjalan luontomatkailuinstituutti. Turvallisuussuunnitelma on laadittu parantamaan alueella toimivien melontayrittäjien turvallista toimintaa omassa yritystoiminnassaan sekä helpottamaan mahdollisia pelastustoimia alueella. Turvallisuussuunnitelma on käyty läpi Kuhmon ja Lieksa pelastusyksiköiden sekä Pohjois- Karjalan aluehälytyskeskuksen kanssa.

2. YLEISTÄ

Tämä pelastussuunnitelma on laadittu Jongunjoen jokireitillä välillä Jonkeri - Nurmijärvi harjoitettavan koskenlasku-, retkeily- ja ohjelmapalvelutoiminnan onnettomuuksien varalle. Suositun melontareititin lisäksi alueella on Jonkerinsalon luonnonsuojelualueen retkeilyreitistö, joen vartta seuraileva Karhunpolku - retkeilyreitti ja v. 2003 aikana valmistuva Peuranpolun retkeilyreitti, joka liittyy Karhunpolun Kuhmon Jämäsvaaran retkeilyalueeseen.

Koskenlaskua harjoitetaan pääasiassa kanooteilla ja kajakeilla sekä vähäisemmässä määrin kumilautoilla. Ohjattuihin melontaretkiin osallistuu noin 1 000 henkilöä kaudessa ja omatoimisia meloimia, patikoimia, hiihtelijöitä ja yms. liikkuu alueella noin 10 000 henkilöä vuodessa. Ohjattuja retkiä tehdään myös esim. niin että ryhmästä osa meloo ja osa patikoi Jongunjoen vartta.

Vaara- ja onnettomuustilanteista pidetään kirjaa. Samoin toimenpiteistä, joihin tapahtuneen johdosta on ryhdytty. Uusista vaaralliseksi muuttuneista paikoista informoidaan heti muita yrittäjiä ja mahdollisuuksien mukaan muita alueella liikkuvia sekä tarpeen mukaan pelastuslaitosta. Vaarapaikan poistamiseksi ryhdytään viipymättä toimenpiteisiin esim. kaatuneet puut poistetaan koskiosuuksilta heti.

3. MAHDOLLISET ONNETTOMUUSTAPAHTUMIA JA NIIDEN AIHEUTTAJIA

Liikenneonnettomuus

- Kalustokuljetuksissa: kuorman puutteellinen kiinnitys, kokemattomuus/huolimattomuus suurten kuormien käsittelyssä ym.
- Matkoilla: kiire melomaan/kotiin ja usein väsyneenä lähdetään kotimatikalle
- Melontaan varustauduttaessa tai retken loputtua. Teljo, Aittokoski, Nurmijärvi ym. (Em. paikat joskus varsin vilkkaita paikkoja liikenteellisestikin.)
- Joen ylittävillä maantiesilloilla muiden suoritusta seurattaessa

Tapaturmat: nilkka-, rannenyriähdykset, ruhjevammat, pistohaavat

- Kanootteja tai kalustoa kuormattaessa tai purkaessa.
- Toiminnot taukopaikoilla: kirves!, teräaseet, tapaturma rantakivikossa, uudessa tai saunassa
- Putoaminen kämpässä (kerrossängyt) tai sillalta tms.
- Aluksesta putoamisen tai aluksen kaatumisen yhteydessä
- Yhteentörmäykset vesillä (kanootti - moottorivene, **kanootti - vesiskootteri!**)
- Aluksen alle jääminen
- Metsästysaseen käyttö (melova sorsastaja/hiljaa virran mukana lipuva meloja - sorsastaja rantapusikossa)

Kylmän veden ja sään aiheuttamat vaarat

- Hukkuminen, hypotermia, kylmäshokki, sairaskohtaukset, paleltumat

Tulipalo, palovammat

- Kämpä, laavu, tulipaikat, sauna, herkästi syttyvät vaatteet, kiehuva vesi

Sairaskohtaukset

Ihmisten tekemien rakenteiden aiheuttamat vaarat

- Uppotukit, kaatuneet puut, kivet, tammet, puujohteet, pohjapato, retkeilyreittien ja teiden sillat.

Luonnon aiheuttamat vaarat

- Kaatuneet puut koskissa melojalle äärimmäisen vaarallisia! (majava, myrsky, tulva)
- Tulvavesi ja sen kuljettamat puut jäälautat tms.
- Kivet (kevättulva voi siirrellä yllättäviin paikkoihin)
- Myrsky (etenkin avovedellä salamat ja tuuli)
- Eläinten yllättävä kohtaaminen (kyykäärme, karhu)

Alkoholi lisää huomattavasti onnettomuusriskiä kaikilla retkeilyn osa-alueilla!

4. VAARA- JA PELASTUSPAIKAT

Seuraavassa on Jongunjoen vesireitti Jonkeri järven pohjoispäästä aina Nurmijärvelle saakka. Matka on mitattu Jongunjoen jokisuulta vesillelaskupaikan luona olevalta kodalta. Jonkeri järvelle ei ole määritelty paikkojen välisiä matkoja. Värikoodit on laitettu helpottamaan lukemista ja mahdollisia pelastustoimia. Turvallisuussuunnitelman liitteinä olevista kartoista löytyvät samoilla värikoodeilla olevat paikat.

Koordinaatti = Helikopterin laskeutumispaikka (+Pelastuspalveluruudun koodi)

Pelastuskoodi = Laavun, tuli- ja taukopaikan koodi (sama koodi näkyy ko. paikalla maastossa)

Veneen vesillelaskupaikka

<u>MATKA</u>	<u>PAIKKA</u>	<u>HUOMIOT</u>
0 km	<u>Jonkerijärvi</u>	Sinohviinranta. Jonkeri järven eteläpäässä. Veneen vesillelaskupaikka. Savilahti 63° 52,51 P, 29° 50,42 I (24R2C60)
0	<u>Jonkeri</u>	Jongunjoen alku. Lähtöpaikka rakennettu kalastajille, veneilijöille ja melojille. Veneen vesillelaskupaikka. Vaatii hieman kivien siirtelyä.
0,5 km	<u>Jonkeri/Siltakoski</u>	Jongunjoen ylittävän tien n:o 524 sillan asfaltti lähtöpaikka (joen itäpuoli). Virtausnopeus 1,5m ³ / s ja tulva-aikana 8,3m ³ / s. 63° 50,65 P, 29° 50,49 I (24R2C80) KU100
1 km	<u>Myllykoski</u>	
2,6 km	<u>Alannejärven jälkeinen tammi</u>	
2,9 km	<u>Vääräkoski</u>	
3,5 km	<u>Rajakoski</u>	
4 km	<u>Kangaskoski</u>	
	<u>Pieni Kangasjärvi</u>	Pienen Kangasjärven pohjoispäästä länteen metsäautotien pää 300 m.

5 km	<u>Välisahi</u>	Yhdistää Pienen Kangasjärven ja Kangasjärven.
	<u>Kangasjärvi</u>	Kangasjärven pohjoisosassa länsipuolella metsäautotien pää 200 m.
6 km	<u>Kangasjärven levähdyspaikka ja Laavu</u>	(joen itäpuolella) Järven eteläpäässä levähdyspaikka 150 m ennen tammaa. Levähdyspaikalta merkattu polku itään päin metsäautotien päähen 400 m. KU101 (24R2C89)
6,5 km	<u>Kangasjärven alapuoleinen tammi</u>	Itäpuolella metsäautotien pää n. 300 m - selvä merkitty polku. Tammelta polku länteen Jonkerinsalon luonnonsuojelualueelle (Suolajoen Hiidenportille.)
	<u>Tammikoski</u>	
7 km	<u>Kalliokoski</u>	KALLIOKOSKI - HIIDENPORTTI VÄLILLE EI PÄÄSE PELASTUSLAITOKSEN (KUHMON) VENEELLÄ !!!!! PITÄÄ OLLA KUMIVENE! (KORKEALLA VEDELLÄ HIIDENPORTIN SILTA ESTEENÄ, MATALALLA VEDELLÄ KOSKIEN KIVISYYS)
8 km	<u>Jokipolvenkoski</u>	
9 km	<u>Suolakoski</u>	Kosken niskalla Petranpolun kävelysilta. Kosken alla länestä yhtyy Suolajoki Jongunjokeen. Jokien yhtymäkohdasta länteen 550 m metsäautotie.
9,5 km	<u>Siltakoski</u>	Siltakosken levähdyspaikka (joen itäpuoli) Levähdyspaikalta selvä polku levennykselle metsäautotielle 1100 m. 63° 47,64 P, 29° 48,39 I (24R2C00) KU 102
		Siltakosken jälkeiseltä suvannolta länteen lyhimmillään 400 m metsäautotielle.
10 km	<u>Sahi</u>	
11 km	<u>Hiidenportin Niskakoski</u>	
11 km	<u>Hiidenportti</u>	Hiidenportin ylittävältä sillalta selvä polku itään metsäautotielle 600 m. Tien kohdalla levennys. (Sama tie kuin Siltakosken levähdyspaikalta)
12 km	<u>Tuomikoski</u>	Tuomikosken ja Raatteenkoskien väliseltä suvannolta lyhimmillään itäpuolelle metsäautotielle 200 m.
13 km	<u>Raatteenkoski</u>	Raatteenkosken alasuvantoon tulee länestä pieni tie rannan tuntumaan. Tie kulkee vanhaa sora- ja hiekkapohjaa. (Tien loppupää ajettavissa vain maasturilla).
	<u>Raatelampi</u>	Raatelammin länsipuolella tie aivan rannan tuntumassa.
16 km	<u>Siltakoski</u>	Teljon aloitus- ja lopetuspaikka tien n:o 524 sillan molemmin puolin joen länsipuolella. Välittömästi sillan alapuolella mahdollisuus

laskea vesille isompikin vene, ei betonista laskuluiskaa

63° 45,78 P, 29° 52,23 I

(24R4B11)

Veneen vesillelaskupaikka.

Liittymä tieltä tullessa liian jyrkkä.

KU103

<u>18 km</u>	<u>Lääninraja/Kainuun ja Pohjois-Karjalan raja</u>	juuri ennen joessa olevaa pientä saarta
<u>18,5 km</u>	<u>Joki - Teljo</u>	Joki - Teljo järven länsipuolella tie rantaan (laituri kuivilla).
<u>19 km</u>	<u>Teljonvirta</u>	
<u>19,5 km</u>	<u>Teljonkoski</u>	
<u>20 km</u>	<u>Pässipyörteenkoski</u>	
<u>20,5 km</u>	<u>Ylempi Otrkoski</u>	
<u>21 km</u>	<u>Otrkoski</u>	

Otrkosken autiotupa (joen itäpuoli) Autiotuvalta selvä polku metsäautotielle (erittäin huonokuntoinen) 500 m.

Joen länsipuolella metsäautotie 200 m joesta.

L 100 (24R4B33)

22 km **Ylimmäinen Viharinkoski**

22,5 km **Viharinkoski**

23 km **Myllykoski**

Viharinkosken laavu (joen itäpuoli) Laavulta metsäautotielle 150 m (jyrkkää nousua).

L 101 (24R4B33)

24 km **Saarikosken sahi**

Saarikoski

Saarikosken alussahi

Suvannosta itään 50 m metsäautotie.

24,5 km **Orikoski**

Orikosken suvannosta itään 150 m metsäautotien pää.

25 km **Vääräkosket**

25,5 km **Ala-vääräkosket**

26 km **Koski**

27,5 km **Koski**

28 km **Aittokoski** Itään kosken niskalle autolla n. 30 m joesta.

Kosken ylitse silta.

Aittokosken levähdys- ja vesillelaskupaikka (joen itäpuoli)

Autolla aivan rantaan kosken alle lännessä.

63° 41,51 P, 29° 55,05 I

(24R4B53)

Veneen vesillelaskupaikka.

Pengerrystä ja kivien poistoa vesirajasta kaipaava

L 102

35 km **Laani - Vanha pudotuspaikka** (joen länsipuoli)

Joen törmälle autotie.

Veneen vesillelaskupaikka - Vesakkoinen ja pengerrystä kaipaava

<u>36 km</u>	<u>Reuhkonlampi</u>	(joen itäpuoli) Reuhkonlammin ja joen väliin uusi metsäautotie. Tien ja joen väli 100 m.
<u>37 km</u>	<u>Valamajoki</u>	yhyy Jongunjokeen idästä.
	<u>Valamajoen Autiotupa</u>	700 m jokea ylävirtaan -Valamajoen eteläpuoli Tuvalta merkitty polku - Karhunpolkua metsäautotielle itään 1,5 km. L 104 (24R4B63)
<u>37,5 km</u>	<u>Valamakoski</u>	
<u>42 km</u>	<u>Tuolihippi</u>	Tuolihippiltä länteen polun päässä metsäautotie 200 m.
<u>45,6 km</u>	<u>Pälvekosken kotus - levähdyspaikka</u>	(joen länsipuoli) Autotie n. 50 m joesta länteen.(PK) 63° 37,36 P, 29° 58,21 I (24R4B94) Veneen vesillelaskupaikka???? Pengerrystä kaipaava - liian jyrkkä. L 105
<u>46 km</u>	<u>Pälvekoski</u>	Kosken ylittävälle riippusillalle autotie ja parkkipaikka autoille (joen länsipuoli).
<u>50 km</u>	<u>Töhiseväkoski</u>	
<u>51,5 km</u>	<u>Ylempi Kaksinkantajakoski</u>	Kosken niskalla itään vanha maatila Kontion talo (joen itäpuoli).
<u>52 km</u>	<u>Alempi Kaksinkantajakoski</u>	Kosken molemmille puolille autotie.
<u>53 km</u>	<u>Laklajoen taukopaikka</u>	Laavu - levähdyspaikka (joen itäpuoli - Laklajoki yhyy Jongunjokeen idästä) Vain maastoautolla kahdelta eri suunnalta. Merkattu polku (Karhunpolku) molempiin suuntiin. L 106 (24R4B05)
<u>53,5 km</u>	<u>Kellovirta</u>	
<u>54 km</u>	<u>Saarivirta</u>	
<u>60 km</u>	<u>Hanikanvirta</u>	Virran kohdalla idässä talo – autotie perille.
<u>61 km</u>	<u>Häähniemi</u>	laskee Jongunjokeen idästä
<u>62 km</u>	<u>Viitakosken levähdys- ja vesillelaskupaikka</u>	(joen länsipuoli) Autolla joen törmälle. L 107 (24R4D26)
<u>62 km</u>	<u>Viitakoski</u>	Kosken alla (joen itäpuolella) yksityinen laiturit - autotien vierellä .Aloitus- ja lopeuspaikka laiturilta 200 m alaspäin. 63° 33,66 P, 30° 00,89 I (24R4D25)
<u>69 km</u>	<u>Puurunjoki</u>	yhyy Jongunjokeen idästä Lomapirtille 2 km suoraan Puuruunjokea pitkin ja kiertäen Nurmijärven ja Akankangaksen kautta 5 km.

70 km Nurmijärven levähdys- ja vesillelaskupaikka (joen länsipuoli)
Hiekkaluiska soveltuu veneen laskuun.

Veneen vesillelaskupaikka

L 108 (24R4D45)

Erästely Canoe & Outdoors:n tukikohta joen itäpuolella

5. KALUSTO

Toiminnassa käytetään koskenlaskuun soveltuvaa hyväkuntoista ja turvallista kalustoa. Käytössä on tällä hetkellä:

Koskenlaskuun ja olosuhteisiin soveltuvat kajakit ja riittäväillä (lisä)kellukkeilla tai aukkopeitteillä varustetut inkkarit.

- kajakit (K-1 ja K-2) ja kanootit (C-1, C-2 ja C-3) valmistettu kestävästä jokikäyttöön soveltuvasta muovista
- lisäkellukkeiden tilavuus 120 - 400 litraa/kanootti
 - lisäkellukkeet kiinnitetään taakkaliinoihin kanootteihin asennettuihin kiinnikkeisiin
- kajakkeihin (K-1 ja K-2) kaikkiin aukkopeitteet ja kellukkeet
 - vesitiiviit varustesäkit toimivat lisäkellukkeina
 - joissakin malleissa kiinteät vesitiiviit varusteiden säilytystilat

Kirkkoveneet:

- käytetään koskettomille osuuksilla ja Jonkerin järvellä

Yrityskohtainen asianmukainen kuljetuskalusto

- kanoottien ja kajakkien kuljetukseen suunnitellut trailerit
- autot varustekuljetuksiin ja henkilökuljetuksiin

6. VARUSTEET

6.1. Matkustaja/Meloja

Melojan varusteisiin kuuluu CE - hyväksytyt melonta- tai pelastusliivi tai kelluntapukine ja kypärä ja olosuhteiden mukainen melonta-asu päälle puettuna.

Sekä

- varavaatetus vesitiiviisti pakattuna
- pilli tai muu merkinantoväline
- kompassi ja kartta

6.2. Melontaopas

Melontaoppaan varustukseen kuuluu edellä mainittujen lisäksi

- heittoliina koskenlaskussa
- hinausvyö tai -köysi
- lämpösuojain
- ensiapupakkaus
- kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet
- puukko
- hinausköydellä varustettu koskenlaskuun soveltuva (ohjaajan) pelastusliivi
- tulentekovälineet

- matkapuhelin vesitiiviisti pakattuna.

6.3. Melontaryhmä

Vähintään yksi vesitiiviisti pakattu matkapuhelin.

EA - pakkaus (tulentekovälineet, 2 kpl lämpösuojaimia, sidetarpeita, pelastussuunnitelma, lisäksi hypotermiapaketti, kun veden lämpötila on alle 12 C), vähintään 15 m pitkä heittoliina, kumiveneessä ja -lautassa lisäksi riittävä määrä turvaköysiä ja meloja.

EA - pakkaus on suljettava vesitiiviiseen, kelluvaan säiliöön. Säiliöön tehdään merkintä sisällöstä eri kielillä tai symbolein.

Yritysten leiritukikohdissa on erillinen ensiapuvarustus.

7. HENKILÖSTÖ

Jokaisessa yrityksessä on erikseen nimetty turvallisuuspäällikkö. Melontaoppailla on riittävä kokemus Jongunjoen koskireitistä ja muodollinen pätevyys. Melontaoppaat ovat perehtyneet tähän pelastussuunnitelmaan ja yrityksen turvallisuussuunnitelmaan.

8. TURVAOHJEET

8.1. Melontaoppaalle

Turvallisuuspäällikkö antaa tarvittaessa erikoisohjeita melontaoppaalle esimerkiksi laskureitistä. Oppaina käytetään vain reitin tuntevia oppaita. Varmistetaan, että välttämätön kommunikointi ryhmän ja sen vetäjän kanssa onnistuu, tarpeen vaatiessa laskussa on mukana tulkki.

Käytettävä merkkikieli on sovittava etukäteen, seuraavat merkit ovat kuitenkin yleispäteviä

Melamerkit

- mela tai yksi käsi pystyssä >> ”tulkaa tänne”, ”tähän suuntaan”, ”reitti selvä”
- mela pään päällä poikittain tai molemmat kädet levitettynä sivuille >>”seis”
- poikittaisen melan liikuttaminen ylös- alas tai sivuille ojennettujen käsien heiluttaminen ylös- alas >>”APUA”

Yrityksen turvallisuuspäällikkö on tietoinen ryhmiensä liikkeistä joella; aloitus-, yöpymis- ja lopetuspaikoista.

8.2. Asiakkaalle

Melontaopas tarkistaa, että asiakkaiden varusteet ovat asianmukaiset ja oikein puettut. Melontaopas esittelee melontareitin ja turvallisuusohjeet onnettomuustilanteen varalle, kertoo pelastussuunnitelmasta ja toimenpiteistä mikäli itse on estynyt johtamaan pelastustoimia, ohjaa asiakkaat kanootteihin/kajakkeihin ja antaa ohjeet käyttäytymiseen ja melomiseen. Kanootin vuokraaja opastaa kaluston käytössä sekä melontareitin erityispiirteistä.

9. HÄLYTTÄMINEN

Hälytysjärjestelmä toimii normaalisti palo- ja pelastuslain mukaisesti. Tarvittaessa

suoritetaan hälytys numeroon **112** (aluehälytyskeskus). Ilmoitetaan tilanne, hädänalaisten määrä, hädän laatu, onnettomuuspaikka, lähin tai paras avun kohtaamispaikka, veneen tarve, oma nimi ja puhelinnumero, yrityksen nimi,...

Otetaan yhteys omaan maaorganisaatioon, tarvittaessa myös muihin yrittäjiin ja tahoihin, tarvittavan lisäavun saamiseksi (vene, autokuljetus, ensiaputarvikkeita,..).

Paras maastotuntemus Jongunjoella Arto Räsänen (0400 271 581) ja Urpo Piirainen (0400 219 197).

Aluehälytyskeskus

112

Poliisi

10022

Erästely Canoe & Outdoors	0400 271 581 tai 0400 916 470
Erämatkailu Piirainen	0400 219 197
Jongunjoen Lomapirtti	0400 324 288, 040 580 7672
Karhunkaatajan koti	0400 498 200, 040 717 1088
Lieksan Rajavartioalue	0204 10 3500
Kainuun rajavartiosto	0204 10 4000
Taksit (Pankajärvi)	
– Drake	0400 199 920, 040 761 0735
Taksit (Etelä Kuhmo)	
– Sorjonen	08 651 179, 0400 259 509
Ent. Jonkerin rv. asema	
Soile / Aarre Toivonen	0400 271 333, 044 353 5092, 044 303 5324

9.1. Helikopterin laskupaikat:

1. Savilahti	63° 52,51 P, 29° 50,42 I (24R2C60)
2. Jonkeri	63° 50,65 P, 29° 50,49 I (24R2C80)
3. Siltakoski / Hiidenportti	63° 47,64 P, 29° 48,39 I (24R2C00)
4. Teljo	63° 45,78 P, 29° 52,23 I (24R4B11)
5. Aittokoski	63° 41,51 P, 29° 55,05 I (24R4B53)
6. Pälvekoski	63° 37,36 P, 29° 58,21 I (24R4B94)
7. Viitakoski	63° 33,66 P, 30° 00,89 I (24R4D25)

9.2. Matkapuhelimien katvealueet:

Katvealueita ei Jongunjoelta juurikaan löydy

Heikkoa kuuluvaisuutta:

- Pälvekosken ja Kaksinkantajan välisellä alueella
- Aittokosken alapuolisessa suvannossa ja yleensäkin koskien alapuolisissa ”montuissa”.

10. ONNETTOMUUSTAPAHTUMASTA TIEDOTTAMINEN

Jokainen yrittäjä tiedottaa itse tapahtuneista onnettomuuksista ja läheltäpiti -tilanteista merenkulku-laitokselle, kuluttajavirastolle, Suomen kanoottiliitolle ja julkiselle sanalle. Muut yrittäjät eivät kommentoi tilannetta julkiselle sanalle. Tapahtuma ja pelastustoimet analysoidaan yrittäjien yhteisessä tilaisuudessa mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen.

11. LIITTEET:

11.1. KARTTA VAARA- JA PELASTUSPAIKOISTA

Pelastussuunnitelma on tarkistettu ja hyväksytty yhdessä alueen pelastusviranomaisen kanssa.

Lieksassa 19. kesäkuuta 2003

Arto Räsänen
Erästely Canoe & Outdoors

Rauno Nevalainen
Lieksan kaupungin palopäällikkö

Urpo Piirainen
Erämatkailu Piirainen

Juhani Kampman
Kuhmon kaupungin palopäällikkö